

מדה בדרה

שבת ט-טז

פרשת בראשית תשע"ג

שיעון הדף היומי בדרך קצרה

צבע כחול ואם חוששים לכשפים שם עליו ממה שהביא לו וזה דוקא בדבר שלא יתגלה אך דבר שממילא יתגלה אין צריך להודיע שמושה לא ידע בקירון עור פניו ושבת אף שעתידה להתגלות אך מתן שכרה לא מתגלה, ר' חסדא החזיק שתי מתנות של שור ואמר שמי שיגיד לו שמועה חדשה בשם רב יקבלם ואמר לו רבא בר מחסיה את הדין של נותן מתנה בשם רב ונתן לו אמר לו כל כך חביבה אצלך השמועות בשמו, וזה מה שרב אמר המעיל יקר ללובשו אמר לו אם כך אמר רב הייתי נותן לך עוד מתנות אם היה לי. ואל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשבל משקל ב' סלעים שהעדיף יעקב אבינו את יוסף וקינאו בו, התגלגלו וירדו לגלות, עדיף לגור בעיר שישביטה קרובה שאז עונותיה מועטים שלוט אמר הנה נא העיר הזאת קרובה והיא מצער ואין הכוונה קרובה במרחק שהרי הם רואים את העיר אלא הכוונה קרובה בישיבה שסודם כשהנפכה היתה י"ב שנה אחר ישיבתה שהיה בשנת מות פלג וצוער נבנתה אחר שנה בגימטריא נא

דף יא כ"ו שנה היתה שלוות סדום ש"ב שנה עבדו את כדרלעומר וי"ג שנה מרדו ובשנת כ"ו נהרג כדרלעומר ונשאר כ"ו שנה של שלווה. עיר גגותיה גבוהים מביהכני"ס חרבה שכתוב לרומם את בית אלוקינו ולהעמיד חורבותיו ומותר שקיטוי הבתים יהיו גבוהים יותר מביהכני"ס ור' אשי דאג שמתא מחסיה את שחרבה לא חרבה מעון זה גגותיה נמוכים מביהכני"ס. עדיף להיות בגלות תחת ישמעאל ולא אדם תחת אדם ולא תחת חבר שהם אומה מפרסיים ועדיף תחת חבר ולא תחת שלטון ת"ח שלא יענש על ידו, עדיף תחת ת"ח ולא תחת יתום ואלמנה שדמעתם מצויה. עדיף כל חולי ולא חולי מעים. עדיף כל כאב ולא כאב לב כל מיוחש קל ולא מיוחש ראש, עדיף כל רעה ולא אשה רעה ואם כל הימים היו דיו וכל העצים קולמוסים ושמים יריעות וכל האדם לבלרים אין מספיקים לכתוב את כל עניני המלכות למיסיים ומלחמות בבת אחת, ועל זה נאמר הפסוק שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר. יפה תענית לחלום כאש לנעורת ודוקא בו ביום, ואפילו בשבת ר' יהושע בר רב אידי הגיע לר' אשי ועשו לו עגלא תלתא שהוא משובח אמרו לו שיטעם ואמר שהוא מתענה ואף שהמתענה יכול לדחות נדר תעניתו אך זה תענית חלום ואין לדחותה אפילו בשבת, המשנה מסימת שאין מפסיקים ולקרי"ש מפסיקים והמשנה מחדשת שאף כשעוסקים בתורה אין מפסיקים לתפלה, ולקרי"ש מפסיקים ודוקא בתורתם אומנותם כרשב"י וחביריו אך אנו מפסיקים אף לתפלה וכשעוסקים בעיבור שנה אין מפסיקים אף לקרי"ש וכן סיפר ר"א בר' צדוק ששקעו ביבנה בעיבור שנה לא מפסיקו לא לקרי"ש ולא לתפלה. **משנה** היתה אסור לצאת אף בע"ש סמוך לחשיכה עם מחטו שמא ישכח ויצא וכן הבלבר בקולמוסו יזהר בכך ולא יפלה כליו מכינים או יקרא לאור הנר שלא יטה הנר והמלמד יכול לראות היכן התינוקות קוראים אך הוא לא יקרא עמהם וכן אסור לזב לאכול עם זבה שלא יבואו לידי עברה. **גמרא** שנינו במשנה שלא יעמוד ברה"י וישתה ברה"ר או להפך ואם הכניס ראשו ורובו מקום שותה מותר וכן הדין בגת, ואביי אמר שגם בכרמלית גזרו ורבא סובר שרמלית היא גזירה וכו' גזירה לגזירה ואביי הוכיח מהמילים וכן בגת שדאי לא מדובר ברה"י או הח"ר אלא לענין כרמלית וגזרו גם בכרמלית ורבא ורב ששת לומדים שוכן בגת הוא לענין מעשר שתיית עראי לא מחייבת שמעשר ושותה על הגת לר"מ בין מזוג בחם שלא יחזיר לגת ובין שמוזג בצונן שיכול להחזיר לגת פטור ממעשר ולר"א בר צדוק חייב במעשר וחכמים חילקו בין חמין שחייב שאינו מחזיר המותר ואינו עראי וצונן שמחזיר המותר הוא עראי ופטור ממעשר ומהמשנה של לא יצא החייט במחטו אם היא תחובה בבגדו זה רק גזירה ובכל זאת גזרו ורבא יעמיד במחט שהיא בידו שזה אסור דאורייתא ולא רק גזירה, והברייתא שאומרת שלא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו אינה ראייה שגזרו שמדובר בשבת שזה רק גזירה אחת משום מחט שבידו והברייתא שמפרשת שלא יצא חית בע"ש במחט התחובה בבגדו היא כדעת ר' יהודה שאומן חייב כדרך אומנותו אף שלאחרים זה לא דרך הוצאה, שר"מ סובר שחייט במחט שבבגדו ונגר בקיסם שבאזנו וסורק במשיחה שבאזנו ואורג באיירא שבאזנו וצבע בדוגמא שבצוארו ושולחני בדניר שבאזנו בכל אלה פטור אבל אסור ולר' יהודה חייב כדרך אומנותו ואחרים פטורים, לרב יוסף הברייתא שלא יצא הזב בכיסו ואם יצא פטור היא כר"מ והברייתא שחייב חטאת כר' יהודה שאומן דרך אומנותו חייב ואביי סובר שגם לר"מ חייב בדבר שדרכו בכך שפשוט שהדיוס שחקק בחתיכת עץ חייב ולא צריך מעשה אומן, ולר' המנונא מה שכתוב שזב חייב מדובר בבעל ב' ראיות ומה שכתוב שפטור מדובר בבעל ג' ראיות שאינו צריך לבדוק שהוא ממילא טמא אך יתכן שצריך שבביל הספירה, ולכן ר' זירא מעמיד שמדובר בו ביום לפני הספירה אך רוצה להציל מלכלוך הבגד, והפוסט סובר שאינו נחשב צורך כמו המשנה שהכופה קערה על הקיר כדי שתתנקה מהגשמים מים אלו מכשירים, ואם הוא להציל הקיר מהגשמים המים אינם מכשירים ולפיכך צדדיה אין נחשב לצורך להכשיר וגם לא לענין מלאכת שבת

דף יב אך יש לחלק שלענין גשמים אינו צריך כלל למים אלו, אך הזב צריך את

דף ט לדעת אחרים דין אסקופה תלוי אם פתח פתוח היא כפנים ואם עגול היא כבחוץ ולכאורה גם אם אין שם ד' טפחים מעבר ללחי, צריך לחי נוסף להחיר, את המקום, אך מדובר באסקופה של מבוי שחציו מקורה וחציו לא, והקירוי כלפי פנים אם הפתח פתוח דינו כפנים ואם הפתח נעול דינו כבחוץ, או שמדובר באסקופת בית וקירה בשני קורות שבשניהם אין ד' טפחים ואין ביניהם ג' טפחים אך יש דלת באמצע, אם פתוח דינו כפנים שאין הפסק בין הקורות ויש כאן פי תקרה שיוצא וסותם אך נעול, אין דינה כקורה שאין כאן כבר מבוי שהדלת הפסיקה בין הקורות ואין בהם דין פי תקרה יורד וסותם ואין דבר אחר שמפריד בין מקום זה לרשות החיצונית. אסקופה שגבוהה ו' ורחבה ד' היא רשות לעצמה וזה כדעת ר"מ שכל עמוד ברה"י שגובה ו' ורחב ד' אין מכתפים עליו שלא יבואו להקל גם ברה"ר להניח שם בתל שהוא רה"י גמורה. **משנה** אין לשבת סמוך לתפלת מנחה לפני ספר וכן לא יכנס למרחץ ובורסקי ודין, התחיל אין צריך להפסיק, ודוקא לתפלה אך לקרי"ש מפסיקים. **גמרא** האיסור קודם מנחה אינו במנחה גדולה שיש שהות ביום אך במנחה קטנה אסור להתחיל שאין שהות ביום אך ריב"ל אומר שצריך להפסיק למנחה קטנה וא"כ האיסור של המשנה הוא אף במנחה גדולה ואיסור תספורת הוא דוקא בתספורת מיוחדת כבן אלעשה ואיסור מרחץ הוא לכל התהליך של המרחץ ובורסקי מדובר בגדולה וכן איסור סעודה הוא בסעודה גדולה ודין מדובר בתחלת דין ור' אחא בר יעקב אסור אפי' תספורת רגילה שחוששים שישברו המספרים ולהכנס למרחץ אסור שמא יתעלף, ולבורסקי אסור אף בדיקה בעלמא שמא יראה איזה הפסד שם ויטרד, וסעודה אסור אפילו קטנה שמא ימשך ודין אסור גם גמר דין שמא יראו טעם לסתור הדין וימשכו בדין, כוונת דברי המשנה התחילו בתספורת ממתי שהניח עליו סודר הספרים, והתחלת מרחץ הוא ממתי שפושט בגדו העליון, התחלת בורסקי משיקשו שרווליו התחלת אכילה בא"י משיטול דיו, ובבבל שחוגרים היטב, משיפתח חגורתו, ואם פתח חגורתו למ"ד תפלת ערבית רשות אין צריך לחגור שוב ואם תפלת ערבית חובה צריך לחגור ולהתפלל קודם אכילה אך המנחה שאין שכיה שכרות אין מטריחים לחגור שוב.

דף י' ועוד חילוק שבמנחה שזמנה מוגבל לא חוששים שישכח אך בערבית שזמנה כל הלילה יתכן שיפגע וישכח, ורב ששת אומר שאין זה טירחה לחגור ולהתפלל ויכול להתפלל גם ללא שחרג, ולמסקנא אין להתפלל ללא שחרג שכתוב הכון לקראת אלוקיך ישראל רבא בר ר' הונא נעל נעלים חשובות קודם תפלה משום הכון וכן רבא לבש גלימתו והתפלל בידיים חבוקות ואמר שזה כעבד לפני אדונו, ורב כהנא בזמן צער בועל גלימתו והתפלל בידיים חבוקות כעבד לפני אדונו ובעת שלום לבש והתעטף משום הכון, שכרבה ראה שרב המנונא מאריך בתפלתו אמר שמניח חיי עולם ועוסק בתפלה שהיא לצורך חיי שעה ורב המנונא אחז שזמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד, כשר' ירמיה ישב לפני ר' זירא והאריך בשיעור ואחר התפלה ר' ירמיה מיהר לעמוד אמר ר' זירא עליו שהוא כמסיר אזנו משמוע תורה ותפלתו תועבה. התחלת דין משיתעטפו הדיינים ואם עסק בדין אחר ההתחלה היא משיתפתו בעלי דינים, ר' אמי ור' אסי למדו וכל שעה היו טופחים על בריח הדלת אם יש אדם שרוצה לבא לדין, ור' חסדא ורבה בר הונא ישבו בדין כל היום עד שחלש ליבם ואמר להם חייא בר רב שכתוב על משה שישב בדין כל היום, ומתי הספיק ללמוד, אלא לומדים מכך שדין שדן דין אמת אפילו שעה אחת נחשב כשותף להקב"ה בבריאה שכתוב שם, והיה ערב והיה בוקר ואצל משה כתוב מן הבוקר עד הערב, ויושבים בדין עד זמן אכילה שכתוב אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבוקר יאכלו אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי בגבורה של תורה ולא בשתיית יין, שעה ראשונה ביום מרחץ אומה של רעבתנים שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשים שלא טרחו בהכנה רביעית מאכל כל אדם חמישית פועלים שישית ת"ח ואח"כ אין תועלת באכילה כזורק אבן לחמת ודוקא אם לא אכל כלל בבוקר ואם אכל קצת אין חסרון באיחר האכילה, ר' אדא אמר שאפשר להתפלל במרחץ ובברייתא נאמר שבמקום שכולם לבושים במרחץ יכול ללמוד ולהתפלל ולהניח תפילין ואם חלק אינם לבושים יכול לשאול שלום אך אין לומר ומתפלל ואין צריך לחלוץ תפילין ואין מניח במקום שכולם ערומים אך שואל שלום וחולץ תפילין ואסור אף במרחץ שאין שם אדם ור' אדא התייר בחדש שלא התרחצו עדיין, ואמנם רבינא הסתפק במקום שרק הזמינו לבית הכסא אם נאסר בדברי תורה שזה מקום מאוס אך מרחץ ודאי לא נאסר בהזמנה בלבד. אסור לשאול בשלום חבירו במרחץ שזה משמות ה' שכתוב ויקרא לו ה' שלום ונאמן מותר לומר אף שה' נקרא הקל הנאמן שזה לא השם עצמו אלא רק פעולה שהוא נקרא קל נאמן אך שלום זה השם עצמו, הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו שכתוב לדעת כי אני ה' מקדשכם ונאמר על כך שה' אמר למשה שיש לי מתנה בבית גנני ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך הודיעם ולמדו מזה שנותן מתנה לחינוך צריך להודיעו לאמו ועושה עליו סימן בשמן או שממלא עיניו

הכיס לקבל את הזיבה וזה דומה לסיפא שעריבה שירד דלף לתוכה, המים הניתזין רחוק והצפים עליה אינם מכשירים ומה שבתוכה מכשירים אף שבא להציל מלכלוך אלא ממה שלא הפכה רואים שנוח לו במים אלו, ואביי ורבה מפרשים הברייתא שמחייבת זב בכיסו כר' יהודה שמחב במלאכה שא"צ לגופה והברייתא שפוטרת כר"ש שפוטרת במלאכה שא"צ לגופה. מותר לצאת בע"ש עם חשיכה בתפילין מכיוון שלא שוכח אותם שחייב למשמש בהם כל שעה ק"ו מצ"ע שיש בו רק אזכרה אחת ונאמר עליו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו. חנניא אומר שחייב אדם למשמש בבגדו ע"ש עם חשיכה ורב יוסף אמר שזה דבר גדול להפרישו מאיסור שבת. הסתפקו בדברי המשנה על לא יפלה כליו שהכוונה שלא יהרוג כינים כדעת ר"א שאוסר להרוג כינה כהורג גמל, או שהמשנה אומרת שלא יפלה כליו לאור הנר כמו שאסור לקרוא ואין להוכיח מהברייתא שכתוב אין פולין ואין קוראים לאור הנר שפאשר לפרש שזה איסורים שונים אך יש ברייתא שכתוב להדיא אין פולין לאור הנר ואין קוראים לאור הנר ואלו מההלכות שאמרו בעליית חנניא. ואסור אפילו להבחין לאור הנר בין בגדו לבגד אשתו ודוקא לבני מחוזה שאין ניכר כ"כ ההבדל בין בגד איש לאשה אך לבני הכפרים מותר שההבדל ניכר בקלות וגם בגדים של צעירות במחוזא מותר שגם בהם ניכר ההבדל בקלות. אין לפלות כינים ברה"ר שלא ימאסו אחרים וכן אין לגרום לקאה ברה"ר מפני שאסור, מותר לפלות בגדיו מכינים וימלו ויזרקם אך לא יהרגם בידים ללא שאול גם לא למלו ור' הונא פוסק שמופת למלו רב ששת היה הורגם בשבת ורבה הכניסם לספל מים וכן אמר ר"נ לבנותיו תהרגום ותשמיעו לי קול שונאי שנהרגים, לב"ש אין להרוג כינה בשבת ולב"ה מותר, ולב"ש אסור לשדך בשבת וללמד תינוקות ספר ואומנות ולחנם אבלים ולבקר חולים ולב"ה מותר, המבקר חולה בשבת אומר שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבא, ולר"מ, אומר יכולה היא שתרחס, ולר' יהודה אומר המקום ירחם עליך ועל כל חולי ישראל ולר' יוסי בתוך שאר חולי ישראל, שבנא איש ירושלים היה אומר בכניסתו שלום וביציאה שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבא ורחמי מרובים ושבתו בשלום ור' חנינא אמר כר' יוסי שמי שיש לו חולה בביתו יערבנו בתוך חולי ישראל ובקושי התירו לחנם אבלים ולבקר חולים בשבת מפני שגורם צער כשר' אלעזר הלך לבקר חולה לעתים אמר המקום יפקדך לשלום ולעתים אמר בארמית רחמנא יזכירנך לשלום ואף שאין לשאול צרכיו בלשון ארמי שאין מלאכי בשרת נזקקים לה שאינם מכירים לשון זו אך לפני חולה מותר שהשכינה עמו לסעדו שכתוב אלוקים יסעדנו על ערש דוי ולכן המבקר חולה לא ישב על מטה או כסא אלא מוקטנף ויושב לפניו שהשכינה למעלה ממראשותיו והקב"ה אף את החולה שכתוב אלוקים יסעדנו לשון סודתה. לא יקרא לאור הנר אפילו גבוה ב' קומות ואפילו שיעור ב' מרדעות ואפילו גובה י' בתים. שנים שעוסקים בענין אחד מותרים לקרוא לאור הנר שאחד יזכיר לשני שלא יטה ובשני ענינים אסור שלא יזכירו זה לזה ובמדורה אסור אפילו י' אנשים ואדם חשוב שאין דרכו להטות מותר שאין חשש שמא יטה, ור' ישמעאל שאמר שקרא לאור הנר ובקש להטותו לר' נתן הטה ממש ואמר שיביא חטאת כשיבנה ביהמ"ק שהוא עשה עצמו כהדיו לענין דברי תורה, מותר לשמש שאינו קבוע לבדוק כוסות וקערות לאור הנר שכיין שאינו קבוע לא ומדקדק כל כך והברייתא שאוסרת לשמש לבדוק מדברת בשמש קבוע שאימת רבו עליו ומדקדק בבדיקה ויש דעה ששבל נפט שהוא מסריח מותר גם לשמש קבוע כיון שלא יטה מחמת הריח, והסתפקו בשמש שאינו קבוע בשל שמן רב אמר שמוותר להלכה אך לא מורים כך שלא יזלזלו ולר' ירמיה מותר הלכה למעשה וכן עשה שמשו של ר' ירמיה כשהיה אצל ר' אסי ואשתו אמרה שאסור ואמר לה ר' אסי שהוא נוהג כרבו. לחזן מותר לסדר ראש הפרשיות לתלמידים לאור הנר וכל הפרשה אסור

דף יג ומה שרשב"ג אומר שתינוקות מסדרים הפרשיות וקראים לאור הנר מדובר בראשי פרשיות או שהתירו להם, שלא יטו מאימת רבם. המשנה אומרת לא יאכל הוב עם זב שפרצה טהרה בישראל ולכן בטהור ודאי לא חששו שיאכל עם טמאה וכן לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא יתרגל אצלו ויאכילנו דברים טמאים ואף שגם הפרוש אוכל טמא אך חוששים שיאכילנו דברים שאינם מתוקנים ורבה לא חשש לכך שרוב עמי הארץ מעשרים אלא חוששים שיתרגל עמו ויאכילנו דבר טמא בזמן טהרתו. הסתפקו אם לנדה מותר לישון עם בעלה כששניהם בבגדיהם, ורצו להוכיח מב"ה שאסור להעלות עוף עם גבינה על שולחן אחד, אך יש לחלק ששם זה אדם אחד שיכול להכשל וכאן יש בעל ואשה, ורואים חילוק זה מהסיפא שרשב"ג התיר לשני אכסנאים לאכול יחד זה בשר וזה גבינה אך שמואל העמיד את דברי רשב"ג שמוותר רק באין מכירים אך במכירים אסור וא"כ בעל עם אשתו ודאי מכירים, אך ניתן לחלק מכיון שהם בבגדים יש שינוי, ומותר גם במכירים. וללשונא בתרא הגמרא מתחילה רצתה להוכיח מרשב"ג שאסור במכירים ואח"כ חילקה שיש כאן שינוי. ויש ראייה מזה שהוקש ביחזקאל אשה נדה לאשת רעהו וכמו שאשת רעהו אסורים ביחוד אף בבגדים כך אשתו נדה אסור בבגדים, ולר' פדת אסור רק קורבה של גילוי ערוה שכתוב על תקרוב לגלות ערוה עלה היא מנשק לאחיותיו על החזה או אבידה למרות שהיא עצמו אמר שאסור שום התקרבות לערוה כמו שאומרים לזויר לך סביב ואל תקרב לכרם. אליהו שנה מעשה בתלמיד שלמד הרבה וגם שימש ת"ח ומת צעיר ואשתו לקחה תפיליו ואמרה לחכמים בעלי שלמד הרבה מפני מה נפטר צעיר ולא ענו לה ואליהו ענה לה האם התקרב אליה בעלה בזמן נדתה ואמרה שאפילו באצבע קטנה לא נגע בי ושאל אותה בזמן ליבונה קודם שנגמרו ז' נקיים איך נהג אמרה לו שאלכו ושתי יחד וישנו בקירוב בשר ולא נכשלו אמר לה אליהו ברוך המוקם שהרגו שהרי קודם טבילה נאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, ויש דעה שישנו במטה אחת או שמינר הפסיק ביניהם.

משנה אלו מההלכות שאמרו בעליית חזקיה בן חזקיה גרון כשביקרוהו ורבו ב"ש על ב"ה וגזרו באותו יום י"ח דבר. **גמרא** הסתפקו האם הלכות שמא יטה

הם מההלכות או שהמשניות הבאות הם מהגזירה ונאמר בברייתא אין פולין וקורים לאור הנר ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניא. מגלת תענית נכתבה ע"י חנניא בן חזקיה שחיבב את הצרות והנס שניצלו ואמר רשב"ג שגם הוא מחבב אותם אך לא יספיק לנהוג הכל שרבים הם ויש עוד הרבה ניסים שאין יודעים בהם ואין שוטה מרגיש, ואין בשר המת מרגיש באזמל ואף שנאמר שקשה רימה למת כמחט בבשר חי שכתוב אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, אלא אין בשר מת שבאדם חי מרגיש באזמל, ובכ"ז זכור חנניא בן חזקיה לטוב שלולא הוא נגנו ספר יחזקאל שבכמה מקומות סותרים דבריו לתורה והוא העלה ג' מאות גרבי שמן למאור ועלה לעלה ודרשם. **גזירה א'** מ"ח דבר שמי שאוכל אוכל טמא ראשון או שני הוא נעשה שני **גזירה ב'** השוטה משקים טמאים נטמא, **גזירה ג'** הבא ראשו ורובו במים שאובים נטמא, **גזירה ד'** טהור שנפלו על ראשו ורובו ג' לוגין מים שאובים נטמא, **גזירה ה'** ספר מטמא הנוגע בו **גזירה ו'** ידים מטמאות ללא נטילתם, **גזירה ז'** טבול יום מטמא, **גזירה ח'** אוכלין וכלים שנגעו במשקים טמאים נטמאו

דף יד ר' יהושע סובר שאוכל אוכל ראשון נעשה שני והתרומה רק נפסלת ולא מטמאה במגעה תרומה אחרת וזה גם בחולין שנעשו בטהרת תרומה ור"א סובר שאוכל אוכל ראשון נעשה ראשון ואוכל שני נעשה שני ושלישי נעשה שלישי, והסיבה לגזירה זו שלא יאכל אוכל ראשון או שני, ותוך כדי ישתה משקין של תרומה ויפסלו במגעם, וגזרו על שתיית משקים טמאים שלא יבא לאכול עמם תרומה וזה גזירה נוספת שלא נאמר שיותר מצוי לשנות עם אכילה מאשר לאכול עם שתייה ודבר שאינו שכיח לא גזורים, הסיבה לגזירה של בא במים שאובים שבתחילה היו טובלים במי מערות מכונסים וסרוחים ולאחר מכן היו נותנים מים שאובים ולאביי חשבו שהטהרה היא עם שניהם ורבה אומר שאין בזה חסרון אלא שחשבו שרק השאובים מטהרים, ולכן גזרו עליהם טומאה וגזרו גם על טהור שנפלו עליו שאובים, כדי לקיים את הגזירה של בא במים שאובים, וגזרו טומאה על ספרים, שהיו מצניעים אצלם אוכל של תרומה ואמרו ששניהם קדושים והיו עכברים מפסידים את הספרים, ולכן גזרו בהם טומאה וגזרו על ידים שהם עסקניות ונוגעות במקום טינופת, וידים שנגעו בספר גם מטמאות שאמרו שהנוגע בספר תורה ערום נקבר ערום בלא אותה מצות קריאה, ובתחילה הגזירה היתה רק על ידים שנגעו בספר ואח"כ גזרו על סתם השמש ואח"כ וטהר, הגזירה של משקין היא במשקים שנגעו בידים שבאלו שנגעו בשרץ הם טמאים מן התורה, והגזירה בכלים שנגעו במשקים מדובר שנגעו בשרץ, שמשקים של זב מטמאים כלים מן התורה שכתוב כי ירוק הזב בטהור מה שביד טהור, וגזרו עליהם משום משקים של זב, וגזירה על ידים היא גזירה קדומה יותר שכתוב בברייתא שיוסי בן יועזר ויוסף בן יוחנן גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית, ושמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה וטומאה בכלי מתכות, ושמאי והלל גזרו על ידים ואין לומר שזה שמאי והלל וסיעתם ששמואל אמר שגזרו י"ח ונחלקו ב"ח דבר והלל ושמאי עצמם נחלקו רק בג' מקומות, ואין לומר ששמאי והלל גזרו לתלות את התרומה ובי"ח דבר גזרו שורפים התרומה שאילפא אמר שתחילת גזירת הידים היא לשריפה ולא היתה קודם גזירה נוספת, אלא שהם גזרו ולא קיבלו ותלמידיהם גזרו וקבלו ואמנם נזכר ששלמה תיקן נטילת ידים ועירובין ויצאה בת קול בני אם חכם לבך ישמח לבי חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר

דף טו אלא ששלמה תיקן נטילת ידים לקדשים וכאן גזרו גם לתרומה, ובברייתא נזכר הושוו בו ביום ב"ח וניתן לומר שבתחילה נחלקו ולמחרת הושוו, שמאי והלל נחלקו לענין חלה שלהלל חלה משיעור קב ולשמאי מקביים ולחכמים קב ומחצה וכשגדלו המידות מחמשת רבעי הקב ומעלה ור' יוסי מוסיף עוד א' מעשרים לשיעור זה, להלל מלא הין מים שאובין פוסלים מקוה והין זה לשון רבו, ולשמאי ט' קבין ולחכמים, העידו ב' גרדיים בשם שמעיה ואביליון שג' לוגים פוסלים והסכימו עמם. לשמאי נדה מטמאה מעת שראתה ולהלל מהבדיקה הקודמת אפילו כמה ימים ולחכמים רק עד מעת לעת או מהבדיקה בתוך מעת לעת ואף שנחלקו גם לענין סמיכה ביו"ט אך רק בג' מקומות נחלקו הם לבד ולא נחשב בוצר לגת שלשמאי מכשיר והלל לא, שהלל הודה לשמאי. נזכר בברייתא שגזירת טומאת ארץ העמים גזרו פי' שנה קודם חורבן ומי' שנה קודם חורבן גלתה סנהדרין לחנויות ולא דנו דיני נפשות, והלל ושמאי ותלמידיהם היו קודם פי' שנה ויוסי בן יוחנן היו הרבה לפניהם אלא הם גזרו על גוש עפר ארץ העמים לשרוף ולא גזרו על אויר ובפי' שנה גזרו על האויר לתלות ואף שמשמע שרק על ידים גזרו לשרוף מתחילה אלא יוסי בן יועזר גזר על גוש ארץ העמים לתלות ובפי' שנה גזרו לשרוף על הגוש ועל האויר לתלות ובאושא גזרו לשרוף על ו' ספיקות, ספק בית הפרס, ספק בגדי עם הארץ, ספק כלים הנמצאים, ספק רוק, ספק מי גרלים, וגם על ספק עפר ארץ העמים ואם נגעו בדאות, רק ספק אם טמאים שורפים ולר' יוסי גם על ספק מגען ברה"י שורפים ולרבנן ברה"י תולים וברה"ר טהור, אלא בתחילה גזרו על הגוש לתלות ובפי' שנה גזרו לתלות גם באויר, ובאושא הוסיפו ששורפים גם על העפר. גזרו על כלי זכוכית שנעשו מן החול ודומים לכלי חרס אך יש לה טהרה במקוה שכתוב בהם דיני חציצה בטבילה, ומדובר בכלים שניקבו וסתם בעופרת שלר"מ טמא שהולכים אחר המעמיד ולחכמים טהור.

לע"נ הרבנית הצדקנית מרת רחל לאה אלבוט בת ר' אברהם מרדכי הכהן ע"ה
הערות והנצחות בטל' 0546449853 ומייל MABADAF12 @ GMAIL.COM